

NOTULEN

OVERLEG : EU Verordening nr. 1272/2013
DATUM : 27 oktober 2015
AANVANG : 9.30 - 12.30 uur
PLAATS : Granuband B.V.
KENMERK : NU-15-66

Aanwezig namens de overheid:

RIVM
Ministerie van VWS
NVWA
Ministerie van IenM

Aanwezig namens de bandenbranche/recyclingbranche

NRK/RecyBEM
RecyBEM
Kempeneers Milieu en Management b.v.
RecyBEM
Granuband b.v. / Granuflex
Granuband b.v. / Granuflex
Desso/Fieldturf
VACO
VACO

1. OPENING / GOEDKEURING AGENDA

De heet met name de van
Granuband/Granuflex en de van harte welkom. is
een van de grootste kunstgrasproducenten ter wereld. De deelt mee dat de heren
door omstandigheden pas bij agendapunt 3 zullen aansluiten.

2. RONDLEIDING BIJ GRANUBAND, PRODUCTIE VAN INFILL EN VALDEMPINGSTEGELS

De dankt de aanwezigen voor de komst naar zijn bedrijf opdat nader kennis kan worden gemaakt met het belang van recycling van banden en de productie van rubbergranulaat. Hij hoopt dat dit bezoek bijdraagt aan de wijziging van de Verordening opdat de productie bij Granuband ook na 27 december 2015 in vergelijkbare mate kan doorgaan. Het bedrijf, actief sinds 1991, verwerkt 30.000 ton banden op jaarbasis waarvan circa 70% betrekking heeft op de producten waarvan bij de overheid in meer of mindere mate de indruk bestaat dat deze onder de Verordening kunnen vallen. Er werken circa 50 medewerkers bij het bedrijf.

Granuband/Granuflex tracht het assortiment met innovatieve producten te verbreden. Hierbij wordt o.a. gedacht aan onderdelen voor de tramrails voor het GVB ter beperking van de geluidshinder. Daarnaast aan tegels voor groene daken.

Granuband heeft twee vestigingen (Nederweert en Amsterdam). Beide vestigingen houden zich bezig met de inzameling van gebruikte banden in Nederland. De vestiging in Nederweert is recent ook met de inzameling in België gestart. Daarnaast verkoopt Granuband de technologie, rond het vermalen van banden, aan verwerkingsbedrijven in het buitenland.

Bij de verwerking van banden komen drie fracties vrij: rubbergranulaat, staal, dat door de staalindustrie bij de productie wordt gebruikt, en textiel dat voor verbranding met energiete rugwinning wordt aangeboden.

De leiden de aanwezigen rond in de fabriek.

3. VERSLAG VAN DE VORIGE VERGADERING D.D. 28 AUGUSTUS 2015

deelt mee dat het verslag soms meer de wens van het bedrijfsleven weergeeft (b.v. overheid zal pas handhaven als Guidance definitief is vastgesteld) dan dat dit feitelijk door de overheid is gesteld' zegt toe extra aandacht aan de formulering van het verslag te besteden.

Op verzoek van zullen RecyBEM en VACO de Position paper aanvullen met informatie over de trend van het PAK's gehalte in de afgelopen jaren. deelt mee dat deze informatie niet is toegevoegd omdat zowel de aard van de onderzoeken (PAK 10, PAK 16 e.d.) als de analysemethoden (o.a. volgens Besluit bodemkwaliteit: AP04, GS Duitsland) verschillen. De onderlinge vergelijkbaarheid wordt hierdoor bemoeilijkt waardoor het onduidelijk is of je betrouwbaar een trend kunt herleiden. Op basis van de analyses van 2015 is een daling te verwachten, mede als gevolg van Directive 76/769/EEC die eisen stelt aan het PAH 8 gehalte in de extender olie, die wordt toegepast bij de productie van banden. De vertegenwoordigers van de overheid verzoeken de meerjaren trend van het PAK gehalte toch op te nemen in het document opdat zij een concreter gevoel krijgen bij het PAK's gehalte en de ontwikkelingen daarin.

Vastgesteld wordt dat men zich in de andere EU-lidstaten niet of nauwelijks bewust is van de gevolgen van de Verordening. Hierdoor is in deze lidstaten weinig informatie beschikbaar. RecyBEM en VACO zijn reeds actief om de bewustwording in de EU-lidstaten te vergroten.

Tijdens het Caracal-overleg is een goede cijfermatige onderbouwing van belang. Daarom is het van belang dat dit in de Position Paper uitgebreider aan bod komt.

4. POSITION PAPER VAN RECYBEM/VACO: 'PAH RESTRICTION REGULATION (EU) 1272/2013 IN RELATION TO THE EUROPEAN AND DUTCH TYRE RECYCLING'

- Gezondheidsaspecten

licht toe dat in de position paper een herberekening van het gezondheidsrisico is opgesteld. Deze herberekening hanteert de kritiekpunten uit de review die ECHA heeft uitgevoerd op het oorspronkelijke PAH restriction proposal dossier van Duitsland. De herberekening is uitgevoerd door register toxicoloog. De conclusie van de heer is dat de blootstellingsscenario's voor rubbertegels onder de DMEL blijft. Ook wijst de heer de aanwezigen nogmaals op de gezondheidkundige onderzoeken naar infill uit 2007, waarbij de conclusie is dat er geen sprake is van PAK's onname uit infill. Deze conclusie staat anno 2015 ook op de website van RIVM. De heer verzoekt de vertegenwoordigers van de overheid deze informatie te gebruiken om opnieuw binnen EU de discussie aan te gaan over de werkelijke gezondheidsrisico's. Het is immers bijzonder teleurstellend als een sector zonder goede motivatie de productie onmogelijk wordt gemaakt. Vastgesteld wordt dat een discussie hierover in Europees verband moeilijk is. Deze discussie had in de voorbereiding van de procedure van EU 1272/2013 moeten plaatsvinden.

De heer deelt mee dat hij geen onderzoek heeft gedaan naar de inhoud van de Position Paper in relatie tot het Duitse rapport. Het RIVM zal actie ondernemen als daartoe door het ministerie van VWS opdracht wordt gegeven. De heer deelt mee dat hij veel begrip heeft voor de zorgen van de bandenbranche en in dat kader graag wil meedenken maar zich afvraagt wat een dergelijk onderzoek kan opleveren. Immers het commentaar op dit rapport had reeds veel eerder ingediend moeten worden. De Nederlandse overheid heeft nu gewoon de verplichting de wet (lees de Verordening) uit te voeren.

De heer _____ is van mening dat juist in een situatie waarin er nog onduidelijkheid is over de definitie van langdurig en kortdurend huidcontact het gezondheidsrisico als belangrijke factor zou moeten meewegen. De kritische opmerkingen van ECHA op het Duitse PAH restriction Proposal zijn helaas niet meegenomen. In dat verband is het ook belangrijk te weten de in vivo-studie uitgevoerd door Industox medio 2006, onder auspiciën van o.a. RIVM, in het geheel niet is meegenomen door het Duitse rapport en ook niet bij de beoordeling daarvan door ECHA. Deze in vivo-studie is het enige rapport waarbij niet gewerkt is met modellen maar met mensen om daadwerkelijke PAK's opname in een real life situatie te meten. Bij de bepaling welke producten dus wel of niet onder de scope van langdurig of frequent kortdurend thuishoren is het dus van belang deze informatie over het ontbreken van risico's voor de gezondheid mee te wegen.

Vanuit de bandenbranche wordt benadrukt dat als infill en tegels onder de Verordening vallen en daardoor per 27 december 2015 niet meer op de markt gebracht mogen worden dit veel maatschappelijke onrust teweeg zal brengen. Immers er liggen in EU circa 15.000 kunstgrasvelden met rubbergranulaat van gemalen banden en veel kinderspeelplaatsen met rubber tegels. Velen zullen zich afvragen waarom nieuwe kunstgrasvelden niet meer met rubbergranulaat van banden mogen worden aangelegd terwijl de bestaande velden nog jarenlang mogen worden gebruikt. Dit is aan het grote publiek niet uit te leggen. Als er door maatschappelijke onrust de infill in 15.000 velden moet worden vervangen kost dit een paar miljard euro.

Mevrouw _____ verzoekt om genoemde redenen bij de Europese Commissie aan te dringen op uitstel van de inwerkingtreding van de Verordening. De vertegenwoordigers van de overheid zullen hierover met elkaar van gedachten wisselen.

De heer _____ deelt mee dat de bandenbranche bereid is, indien dat door de overheid gewenst wordt, opnieuw nader onderzoek naar migratie te doen.

De heer _____ deelt mee dat hij recent via de heer _____ informatie heeft ontvangen over een gezondheidsdiscussie rond rubbergranulaat van gemalen banden in de USA. Deze informatie is gedateerd 20 oktober 2015. Hij stuurt deze informatie door naar VACO/aanwezigen. De heer _____ deelt mee dat de aansprakelijkheid in de USA een bijzonder grote rol speelt en daardoor wel eens een andere indruk kan opwekken dan de werkelijkheid.

- Milieu-aspecten (recycling, circulaire economie)

De heer _____ wijst op het belang dat de nationale overheid en de EU hecht aan de circulaire economie. De informatie hierover, opgenomen in de Position paper, kan hierbij goed worden gebruikt. In dit kader zal afstemming tussen de verschillende ministeries plaatsvinden.

De heer _____ wijst op de LCA (Ecotest) die door RecyBEM/ARN enkele jaren geleden is opgesteld voor rubbergranulaat in vergelijking met andere recyclingmethoden van gebruikte banden. De RecyBEM zal een LCA-vergelijking laten opstellen met alternatieve infill-materialen zoals TPE en EPDM. Deze zal in de Position paper worden opgenomen.

- Maatschappelijke aspecten

De heer _____ stelt de aanwezigen op de hoogte van het maatschappelijk belang van rubbergranulaat van gemalen banden toegepast als infill in kunstgrasvelden. In dit kader wijst hij op de uitstekende sporttechnische eigenschappen. Circa 95% van de kunstgrasvelden is hiermee ingestrooid. Alternatieven bieden minder voordelen (b.v. levensduur van cocos is beperkt, na 1 jaar verwordt dit tot stof). Hij deelt mee dat er in de afgelopen jaren vanwege de discussie over SBR infill regelmatig op verzoek van opdrachtgevers is uitgeweken naar alternatieven. Echter in diverse gevallen bleek dit niet aan de gestelde kwaliteitseisen te voldoen waardoor Fieldturf in de laatste vijf jaar de alternatieve infill van circa 75 velden in Duitsland vervroegd heeft moeten vervangen.

Op verzoek van de heer _____ zal de heer _____ een overzicht maken van de voor- en nadelen van de verschillende alternatieven waarbij aandacht is voor de sporttechnische eigenschappen, beschikbaarheid (bestellingen voor kurk worden voor het jaar 2016

waarschijnlijk, gezien de beschikbaarheid, niet meer gehonoreerd), duurzaamheid, indicatie van de kosten bij aanschaf en onderhoud. Dit zal in de Position paper worden opgenomen.

De heer _____ benadrukt dat het voor eenieder van groot belang is dat er snel duidelijkheid komt. Immers de bestekken voor opdrachten voor 2016 worden reeds uitgezet. Nu offertes uitbrengen is bijzonder lastig. Immers: voor welk infill moet je kiezen? Ook de heer _____ benadrukt dat Granuband deze vragen en signalen krijgt uit de markt. De heer _____ geeft aan dat wetten en verordeningen juridisch op diverse manieren gelezen kunnen worden. Een van die lezingen is dat opdrachten die voor de datum 27 december 2015 gegeven zijn, gezien worden als rechtsgeldig, ook al ligt de uitvoering na die datum. Deze redenering is echter voor discussie vatbaar en niet zeker is of zo'n lezing ook stand houdt bij de rechter.

De heer _____ vraagt zich af of het coaten van rubbergranulaat geen oplossing is. Vastgesteld wordt dat het in Italië gebruikelijk is het materiaal te coaten. Hiervoor vormen discussies over gezondheid vanuit het verleden een rol. Vastgesteld wordt echter dat de Verordening eisen stelt aan de samenstelling en dat er geen hard bewijs is dat, als er al noemenswaardige migratie plaatsvindt, deze gedurende haar levenscyclus wordt beperkt door de coating. Vraag is ook: hoe wordt het huidcontact vastgesteld: zou bijvoorbeeld een onderlaag van SBR in combinatie met een bovenlaag van kurk wel zijn toegestaan?

De heer _____ verzoekt RecyBEM/VACO voor zover mogelijk referenties in de Position paper te vermelden opdat meer informatie kan worden achterhaald.

5. PUBLICATIE VAN GUIDANCE VAN ECHA

Tijdens de vorige vergadering was de indruk gewekt dat de ETRMA in september 2015 de beschikking zou hebben over een eerste concept van de Guidance van ECHA. Helaas blijkt nu dat deze nog steeds niet beschikbaar is. De heer _____ verwacht dat deze voorafgaande of tijdens het openbare deel van het Caracal-overleg aan de aanwezigen beschikbaar wordt gesteld.

De heer _____ verwacht niet dat er in de Guidance een uitspraak wordt gedaan over wat onder 'direct, langdurig of herhaald kortdurend contact' wordt verstaan. De interpretatie wordt daardoor aan de EU-lidstaten zelf overgelaten.

6. (VOORLOPIG) STANDPUNT VAN DE NEDERLANDSE OVERHEID

- Valdempingstegels
De vertegenwoordigers van de Nederlandse overheid gaan ervan uit dat de valdempingstegels onder de Verordening zullen vallen.
- Rubbergranulaat van gemalen banden toegepast als infill in kunstgrasvelden
De heer _____ wijst op de vorige vergadering waarin de heer _____ meedeelde dat als infill niet als voorwerp/artikel gezien zou worden dit wellicht niet onder de Verordening zou vallen. Juristen hebben de heer _____ meegedeeld dat infill niet als voorwerp, zoals bedoeld in de Verordening, gezien wordt. De vertegenwoordigers van de Nederlandse overheid nemen vooralsnog geen standpunt in. Indien de vorm belangrijker is dan de samenstelling is er sprake van een voorwerp; maar men zou ook kunnen stellen dat de vorm van infill niet duidt op een voorwerp. De heer _____ geeft aan dat indien infill niet als voorwerp onder REACH wordt gezien, dat het dan een "mengsel" onder REACH is. Voor mengsels geldt dat indien deze kankerverwekkende stoffen bevatten deze niet aan het grote publiek geleverd mogen worden (entry 28 in REACH Annex XVII).

Daarnaast wordt het rubbergranulaat niet 'voor levering aan het grote publiek in de handel gebracht', zoals deels wel het geval is bij valdempingstegels. Wel wordt het kunstgrasveld aan het publiek voor gebruik beschikbaar gesteld.

De heer heeft ECHA, naar aanleiding van het vorige overleg, verzocht in dit kader een standpunt in te nemen. Mogelijk dat dit de reden vormt voor de vertraging van het concept van de Guidance.

De heer deelt mee dat de overheid bij het nemen van beslissingen alle zorgvuldigheid in acht wil nemen opdat later hierop niet teruggekomen behoeft te worden. De politiek is op dit punt namelijk zeer gevoelig. Vastgesteld wordt dat er nog geen jurisprudentie is.

Overleg tussen de NVWA en ILT moet nog duidelijk maken welke instantie eventueel handhavend gaat optreden als infill onder de verordening valt.

7. INTERNATIONAAL

- Overleg met Europese Commissie op 28 oktober 2015
De ETRMA heeft op 28 oktober 2015 overleg met de Europese Commissie (DG Grow en DG Env.). Hierbij zijn namens de ETRMA aanwezig vertegenwoordigers van het bureau van de ETRMA, mevrouw vertegenwoordigers vanuit Italië. De bandenbranche in Italië blijkt zich sinds kort ook bewust van de eventuele gevolgen van de REACH Verordening.

VACO zal de ETRMA Position Paper zodra deze beschikbaar is naar de aanwezigen sturen.

De Europese Commissie zal de Guidance uiteindelijk vaststellen. De aanwezigen houden er rekening mee dat dit na 27 december 2015 zal plaatsvinden.

- Normcommissie TC217
De heer deelt mee dat een van de werkgroepen, vallend onder de TC217, op 8 december 2015 bijeenkomt om over deze problematiek van gedachten te wisselen. Tot nu toe hield deze werkgroep zich uitsluitend bezig met uitloging richting bodem, niet met gezondheidsaspecten.
- Caracal-overleg op 12 en 13 november 2015
Mevrouw contact opnemen met de heer van Cefic over het open toegankelijke deel van het Caracal-overleg op 12 en 13 november 2015.

Vanuit de overheid zijn hierbij aanwezig de heren en (ministerie van IM). In principe is er tijdens deze vergaderingen vooral aandacht voor de procedure. Mogelijk wordt het concept van de Guidance besproken of uitgereikt om binnen een bepaalde termijn op de inhoud te reageren.

8. RONDVRAAG / WAT VERDER TER TAFEL KOMT

- Handhaving EU Verordening 1272/2013 in Nederland
Mevrouw deelt mee dat diverse EU-lidstaten niet handhaven als de wetgeving op bepaalde punten onduidelijk is. Zij vraagt hoe de Nederlandse overheid hiermee omgaat. De heer deelt mee dat als er aanleiding is (b.v. als gevolg van een verzoek van derden) er (reactief) gehandhaafd wordt los van het feit of er wel/niet een definitief gepubliceerd richtinggevende Guidance is vastgesteld. De overheid mag immers niet gedogen. De overheid oordeelt op basis van de beschikbare informatie als er geen Guidance is vastgesteld. Tegen een door de overheid opgelegde maatregel kan vanzelfsprekend bezwaar worden gemaakt. De overheid stelt qua handhaving prioriteiten. Zonder goede aanleiding wordt niet tot een handhavingsproject besloten.
- Update informatie vanuit de REACH Helpdesk
Naar aanleiding van het vorige overleg is het antwoord van de REACH Helpdesk via de heer gewijzigd. VACO heeft verzocht de aangepaste versie in grotere mate te wijzigen. De heer heeft dit verzoek voorsnog niet gehonoreerd omdat deze voor het RIVM (nog) niet acceptabel was. Besloten wordt dat VACO een iets genuanceerder voorstel doet opdat deze meer slaagkans heeft.

De heer deelt mee dat de REACH Helpdesk de vragenstellers na het Caracal-overleg opnieuw (actief) zal informeren over de stand van zaken.

De heer heeft contact opgenomen met de REACH Unit in Duitsland. Uit dit contact bleek dat men daar nog geen vragen in dit kader heeft ontvangen en dat dit onderwerp daar blijkbaar nog niet echt leeft.

Er bestaat een Forum bij ECHA waarbij vertegenwoordigers van de overheid (handhavers) internationaal informatie uitwisselen. Echter uiteindelijk bepaalt elke lidstaat zelf hoe zij de wetgeving handhaaft.

De heer ' dankt de aanwezigen voor de open discussie die tijdens dit overleg heeft mogen plaatsvinden. De heren en danken Granuband voor de gastvrijheid en open wijze van communicatie. De heer dankt de vertegenwoordigers van Granuband voor de gastvrijheid en rondleiding. Tevens dankt hij de aanwezigen voor hun inbreng en open houding tijdens het overleg.

De vertegenwoordigers van de overheid zeggen toe RecyBEM en VACO zo goed mogelijk op de hoogte te houden van de stand van zaken gezien de ernstige consequenties die de Verordening voor de industrie op korte termijn kan hebben.

9. SLUITING

Actielijst			
Nr.	Omschrijving	Actiehouder	Gereed
1.	Position paper aanvullen met informatie over het PAK's gehalte in de afgelopen jaren		Ja / Nee
2.	Informatie uit USA d.d. 20 oktober 2015 naar VACO/aanwezigen sturen.	-	Ja / Nee
3.	Beschikbaar stellen van LCA rubbergranulaat, TPE en EPDM		Ja / Nee
4.	Overzicht maken van verschillende soorten infill met voor- en nadelen		Ja / Nee
5.	ETRMA position paper aan aanwezigen beschikbaar stellen		Ja / Nee
6.	RecyBEM en VACO op hoogte houden van ontwikkelingen	Vertegenwoordigers van de overheid	Ja / Nee